

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

ЭКСТРЕМАЛДЫ ПАРКТЕРДІ ЖОБАЛАУДЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ МЕН ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Кудайберген Марал Болаткызы

maka_1997_k@mail.ru

Л.Н.Гумилева атындағы ЕҰУ «Дизайн және инженерлік графика» кафедрасының
4 курс студенті, Астана, Қазақстан,

Бутабекова Аида Сарсембаевна

aelita_8@mail.ru

Л.Н.Гумилева атындағы ЕҰУ «Дизайн және инженерлік графика» кафедрасының
оқытушысы, Астана, Қазақстан

Елдегі қазіргі заманғы өзгерістер спорттың, дене шынықтыру мен демалудың және бос уақыттың қалай өткізу мақсатындағы спортта жаңа формалары мен түрлерін тіркеле бастады, сондықтан спорттық және спорттық нысандар, соның ішінде ашық және жабық құрылыстар, барлық жас топтары мен әлеуметтік топтар - толығымен сау адамдардан мүгедектерге дейін қолданылады, кәсіби спортшылардан бастап осы объектілерді бос уақыттыңда ғана пайдаланатын адамдарға дейін.

Дамудың мақсаты - спорттық және спорттық нысандарды жобалау мен салудағы прогрессивті функционалдық және техникалық жаңа шешімдерді енгізу, сондай-ақ экстремалды спортқа арналған нысандарды жобалау процесін жетілдіру.

«Тезірек, жоғары, күшті» - бұл шындық емес. Қазір бұл классикалық спорттық үштігіне «экстремалды» деген сөзді қауіпсіз түрде қосуға болады, себебі бұл спорт түрлері танымалдыққа байланысты классикалықтан оза бастайды.

Youth Factory - экстремалды саябақ әлеміндегі ең әдемі және пайдалы. Испанияның Мерида қаласында ешкім ешқашан жастармен не істеу керектігін сұрамайды, сондықтан ол көшелерден шығып, қоғамға қарсы тұруды тоқтатады. Жастар мен белсенді адамдар үшін - Youth Factory экстремалды паркі үшін қоғамдық кеңістік пайда болды [1].

Сурет-1. Youth Factory экстремалды паркі

Barcelona Rock - Барселонадағы экстремалды спортқа арналған қонақ үй. Экстремалды спортпен айналысу үшін қонақ үйден шығуға қажеті жоқ. Бұл кеңес дәуіріндегі қонақ үйлер туралы емес, қауіпті болатын түні, бірақ белсенді адамдар үшін арнайы қонақ үйлер туралы. Барселонаны салуды жоспарлаған ең алғашқы осындай қонақ үй. «Барселона

Рок» атты жоба жартасқа ұқсайтын көп қабатты ғимараттың құрылысын көздейді. Осылайша альпинистеросы құрылымның үстіңгі қабаттарына тікелей сыртқы қабырғаларға көтеріле алады [1].

Сурет-2. Barcelona Rock- Барселонадағы экстремалды спортқа арналған қонақ үй

Экстремалды спорт - тәуекел мен физикалық стресс деңгейі жоғары спорт үшін жалпы термин. Экстремалды спорт - жеке спорт түрлерімен айналысады және бәсекеге қабілетті мен бәсекеге қабілетті емес әрекеттерді қамтиды [2]. Экстремалды спорт түрлері олардың сан алуан түрлерімен сыныптардың ортасына және пайдаланылатын жабдықтың түріне (техникасына), жабдыққа (тақтаға, велосипедке және т.б.), жекелеген жаттығуларды орындау әдістеріне сәйкес жіктелуі мүмкін:

- тау экстримы: альпинизм, тау шаңғысы, мұзға шығу, альпинизм, сноуборд, треккинг, гелиштер және т.б.;
- су экстримы: аквобек, виндсерфинг, дивизион, каякинг (жалпы үш бағыты бар: ескекті слалом, родео, өзен бойымен жүзу), қолөнер, саусағышпен серфинг, босату және т.б.;
- әуе экстримы: автогрей, базалық секіру, жинақылық, парапланеринг, парашют, банги-джампинг (көпірден каньондарға, тікұшақтан, тіпті өшкен жанартау көмейіне төмен қарай секіру), ROPE секіру және т.б.;
- жер экстримы: авто/мото, көше-артта қалу, велосипедпен жүру, велосипед тебу, атпен жүру, бұғы және ит слеттері, спелеология, экологиялық туризм, этнографиялық туризм және т.б.;
- қалалық экстрим: BMX, вейкбординг (су шаңғы, серфинг, сноуборд пен скейтборд қосындысы), тау велосипед, паркур, скейтбординг, геокэшинг немесе геоюшинг (жаңадан пайда болған ойын-сауық әртүрлі заттарды бір жерге тығып қою, оларды GPS көмегімен тауып алу), экшн роликті сырғанау және т.б.;
- басқа экстремалды спорт: әскери туризм, корпоративті бос уақыт, круиздер, көп мылтық, аң аулау, балық аулау, экстремалды экстреды, экспедициялар және т.б.

Экстремалды спорт дамуының себептері: мораль мен талғамдардың өзгерісі, қауіпті нәрсені есірткі сияқты аңсау, атакқұмарлық.

Осы жұмыстың негізгі мақсаты балаларды және ересек адамдарды спортқа қызығушылығын ояту. Сол қызығушылықты ояту стандартты түрде емес, өзгеше түрде көрсетілді. Қазіргі жастарда парашютпен секіру, 15 қабаттық үйден секіру, тау жартасына шығу, шаңғы мен тебу қызықты болып көрінеді. Оған қоса жоғарыда айтылған экстрим спорт түрлерімен көп адамдар кәсіптік тұрғыдан айналасады.

Жартасқа өрмелеу табиғи немесе жасанды түрде қалыптасқан жерлерге шығудың белсенді түрлерінің бірі болып табылады. Осылайша, спортшыда рок құрылыстарының табиғи қасиеттерін, саусақтардың беріктігі, қолдың күші, аяқтары мен барлық магистральды пайдалану мүмкіндігі бар. Әрі кейбір адамдар экстрималды спорт арқылы сынған рухын қалпына келтіреді, кейбіреулер болса бұлшық еттерін жақсартқысы келеді, сол себептен өрмелеп шығу құрылысы осы жағдайда жақсы шешім болып табылады. Мысалға: Алматы қаласында тек скейтбордингпен 15-18 жасар аралығындағы жасөспірімдер саны 300-ден асады. Бұл тек қана жасөспірімдер және тек бір қала. Қазақстан Республикасында тек скейтбордингпен айналасатын адамдар 500000 жуық келеді. Оларға жақсы алаңдарды табуға аса қиын болып табылады, кейбіреулер ондай алаңдарды табалмағаннан кейін қаладағы қоғамдық құрылыстарды қолданады. Мысалға: баспалдақтар, қаптама, орындықтар, кішігірім сәулет құралыстарды қолданады. Бірақ та қоданғаннан кейін қоғамдық құрылыстар сына бастайды. Осындай қателік болмас мақсатында оларға жеке алаң жасалуы қажет.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. 8 лучших в мире экстрим-парков, где действительно сердце уходит в пятки //Электрон. дан. Режим доступа URL: https://novate.ru/blogs/200814/27398/Book_6.htm (дата обращения 01.12.2017)
2. ЕЖ 31-115-2006. Спорттық және спорттық ғимараттарды ашу. Дене шынықтыру және спорт мекемелері. - Енгізілді. 2007-01-10.- М.: М.: ФГУП ЦПП, 2007. - 27 с.

ӘОЖ 687.016

ЭТНИКАЛЫҚ СТИЛЬДІҢ ДИЗАЙНҒА ЫҚПАЛЫ

Қаһарман Аружан Айдарқызы

kaharmanovaa@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, «Дизайн және инженерлік графика» кафедрасының
3 курс студенті, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекшісі – аға оқытушы Тусупбекова Шолпан Мукамекановна

Қазіргі кезде этникалық стильдегі жұмыстар жылдан жылға өзекті болып келеді. Өр ұлттың өзіне тән колориті бар, сол арқылы халықтың тарихын, салт-дәстүрін, күнделікті тұрмысын сезіне аламыз. Осы ерекшеліктерді дизайн саласының мамандары ұтымды әрі қарқынды қолданылуда. Бұл бағыттың ауқымдылығы шексіз. Мәдениетке деген ықпалы да өте зор болып табылып отыр.

Адамзат дамуының қазіргі кезеңінде жүріп жатқан үдерістердің күрделілігі негізінде мәдениеттің жаһандануымен байланысты, адамзат мәдениетін қалыптастыруға байланысты туындайтын проблемалар, әртүрлі ұлттық мәдениеттердің кездесулері орын алатын бірыңғай кеңістік. Адамзат гуманитарлық, экологиялық проблемаларды шешуге, ұлттық және діни жанжалдарды шешуге тырысады. Мәдениеттің жаһандануы транскультурализм және өзін-өзі анықтауды (самоидентификация) сияқты қарама-қайшы үрдістерді өзекті етіп отыр. Осы қарама-қарсы үрдістер өнер мен күнделікті мәдени тәжірибелерде, соның ішінде дизайн саласында көрініс табады. Бүгінде күнделікті өмірдің кеңістігі, адамның көрнекі кескіні мәдениеттің түрлі деңгейлері қиылысатын орны болып табылады. «Өмір салты, бір кездері мәдениетке қарама-қайшы болса, қазір оның бір бөлігі болғалы отыр», – деді В. Лелеко[6,52]. Ғасырлар бойы костюмнің негізгі қағидаты – «Мен кімін, өзімді солай көрсетемін» осы принцип арқылы әлеуметтік және отбасылық мәртебесін, азаматтығын, сондай-ақ мамандығын, адамның тұрғылықты жерін дәл анықтауға болатын.

Бүгінгі таңда костюм тек қана шынайы жағдайды емес, сонымен бірге қалаған ұлттық, әлеуметтік және мәдени сәйкестікті ұсынып, әркімге «Мен өзіме ұнайтындай көрінемін» деген принцип бойынша таңдау береді. Осы тұрғыдан алғанда, этникалық бағыттың